

KECSKÉS CSABA

SZABÉDI LÁSZLÓ EMLÉKEZETE SZABÉDON¹

„... Rét! Rét! Ez a Nagyrét!
Fény! Fény! Ez a napfény!
Megérkeztem már haza...”

(Szabédi László: *A szabédi Nagyréten*)

Így ujjong versében a költő az ismerős tájat, az ismerős arcokat látva.

Szabédi László 2007-ben újból hazaérkezett Szabédra. Haza általunk, akik ma a választott írói nevet adó szülőfaluban, annak unitárius templomában rá emlékezünk. Arra a Szabédi Lászlóra, aki boldog tudott lenni e dombok ölelte kedves településen, mert kínjai kisebbedtek itt. Amikor kora társadalmi életének zaja, nyüzsgése, politikai harcai elől ősei szálláshelyére megpihenni, feltöltődni hazatért, „futott a kínok nagyja elől”.

Szabéd népe ma bennünket is idevárt, *visszavárt, hazavárt*, mert érzi és tudja, hogy az erdélyi magyar falu számára megtartó erőt jelent, ha olyan nagyság származott belőle, akire büszkén tud föltekinteni. Különösen nagy hangsúlyt nyer ez a gondolat itt, a Mezőség peremén, a „Holt tenger” szomszédságában álló marosszéki végváron.

Hogy mennyire volt szabédi Szabédi, erről a *Szabédról, levett kalappal* című, 1944-ben megjelent kis könyv szerkesztői így írnak: „Nemcsak szabédi szülei révén, de lelke legmélyén szabédinak érzi és tartja magát, jóllehet Sáromberkén született. Országosan elismert és értékelt lírai, drámai és prózai műveivel már egész fiatalon tekintélyes írói nevet teremtett magának, s így kedves falunknak is ma ő a fő büszkesége.”

Szabédi László számára a választott szülőfalun túl létezett egy tágabb értelemben vett haza, és ez a népe, nemzete, amelynek hibáit ismeri, de amelyről mégis büszkén így vall:

„Beléshütem, s ezért ujjongok,
Oh szép, s nekem való nép.”

(*A szabédi Nagyréten*)

1 Elhangzott 2007. május 20-án, a Szabédi László-emlékünnepeken.

Íróként, költőként, gondolkodó, alkotó emberként egész élete az igazság, a teljesség lázas keresésében telt el. Meggyőződéssel és elszánt konoksággal kereste, igyekezett megfogalmazni a teljességet, az abszolút, végtelen és örök igazságot.

Keresgéltem az evangéliumokban azt a részt, azt az üzenetet, amely ünnepi beszédem alapjául szolgálhatna. Végül megállapodtam a jézusi legfőbb parancsolatnál, a szeretet kettős parancsolatánál. Jézus az írástudó kérdésére, hogy melyik az első minden parancsolatok között, így válaszol: „Minden parancsolatok között az első: »Halljad Izrael, az Úr, a mi Istenünk egy Úr. Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből, és teljes erődből.« Ez az első parancsolat. A második pedig hasonló ehhez: »Szeresd felebarátodat, mint magadat.« Nincs más ezeknél nagyobb parancsolat.” (Mk 12,28–31)

Bárki megkérdézheti: hogyan lehet kapcsolatot teremteni Szabédi László és a felolvasott evangéliumi versek között? Hiszen ő, Szabédi meggyőződéses híve volt a kommunizmus eszmevilágának, amelyben élete és irodalmi munkássága is kiteljesedett.

Kereső, kutató, kételkedő, kritikus ember volt valóban, oly sok kortársához hasonlóan. De egész életművéből szüntelenül ránk ragyog az igaz ember arca. Mert ő mindig az Ember pártján állt.

Unitárius Káténk az első kérdésében és feleletében a vallás lényegét röviden így fogalmazza meg: „A vallás az Isten és a felebarát iránti szeretet.” Szabédi László a felebarát szeretete, szolgálata által szerette és szolgálta Istent. A szeretet kettős parancsolata második részének betöltése számára mindennél fontosabb volt. Ennek bizonyosságát adta, amikor 1940-ben, a bécsi döntés után néptanítónak szegődött el a mezőségi Bare község román lakosai közé. Gyermekeiket tanítva, néphagyományait gyűjtve-fordítva bizonyította, hogy az együttélő népek között nincsen létjogosultsága az ellenségeskedésnek.

A világháború után a kolozsvári Bolyai Tudományegyetem tanáraként, majd dékánjaként keserűen kellett megtapasztalnia a kommunista hatalom kisebbségeket beolvasztani akaró politikáját. Önkezű halála a rendszerben való csalódásának, kiábrándultságának, reménytelenségének következménye. Tiltakozás a nagymúltú erdélyi magyar anyanyelvi oktatás beolvasztási-akarása ellen.

Legyen hát áldott előttünk emlékezte, önkéntes mártíromsága, aki úgy szerette, tisztelte és szolgálta az embert, hogy általa és benne az örök szeretet forrását, Istent szolgálta. Így éljen bennünk és adjon erőt nekünk a jövőben Szabédi László emlékezte!

Imádság a 100. zsoltárra a Szabédi László-émlékünnepségen

Nagy Istenünk, szerető, édes, jó Atyánk!

Ünneplésre és örvendezésre szólítottak templomunk szépen csengő harangjai, és mi szívünket-lelkünket ünneplőbe öltöztetve jöttünk e tiszteletedre épült, áldott hajlékba.

A hálaadás szavai fakadnak föl bennünk, amikor megköszönjük atyai szereteted és gondviselésedet. Mert érezzük életünk jó vagy balsorsában egyaránt, hogy mi a tied vagyunk. A Te néped és legelődnek nyája. Érezzük és tapasztaljuk, hogy jó az Úr, örökké tart szeretete és hűsége nemzedékről nemzedékre.

Ó, légy áldott, hogy ezt a napot megérnünk engedted. Légy áldott azért, hogy itt, ebben a gyönyörű völgyben elterülő faluban érezhetjük a fény, a napfény melegét, láthatjuk a Nagyrét szépségét, és boldog gyermeki megtapasztalással mondhatjuk el mi is költőnk szavaival: „megérkeztem már haza”.

Köszönjük az emlékezés, a múltba-tekintés áldott lehetőségét. Köszönjük, hogy múltba nézve példaemberek életéből meríthetünk megtartó erőt, hitet jövő életünkhöz, harcainkhoz, munkáinkhoz.

Köszönjük, hogy ez a faluközösség, Szabéd népe ma bennünket újból idevárt, hazavárt. Mert érzik és tudják, hogy megtartó erőt jelent olyan szellemi nagyság emlékét ápolni, akire büszkén lehet hivatkozni és feltekinteni.

Jöjj hát, tekints a Te népedre, a Te nyájadra. Láss meg minket emlékezésünkben, imádkozásunkban, és taníts a Te tiszteletedre, értékeink megőrzésére, egymás megbecsülésére.

Ámen.

A LELKED SZOMJÁRA IGYÁL

„[Jézus] elhagyta Júdeát, és elment ismét Galileába. Samárián kellett pedig átmennie, és így jutott el Samária egyik városához, amelynek Sikár volt a neve. Ez közel volt ahhoz a birtokhoz, amelyet Jákób adott fiának, Józsefnek. Ott volt Jákób forrása. Jézus akkor az úttól elfáradva leült a forrásnál; az idő délfelé járt. Egy samáriai asszony jött vizet meríteni. Jézus így szólt hozzá: »Adj innom!« Tanítványai ugyanis elmentek a városba, hogy ennivalót vegyenek. A samáriai asszony ezt mondta: »Hogyan? Te zsidó létedre tőlem kérsz inni, mikor én samáriai vagyok?« Mert a zsidók nem érintkeztek a samáriaiakkal. Jézus így válaszolt: »Ha ismernéd az Isten ajándékát, és hogy ki az, aki így szól hozzád: Adj innom!, te kértél volna tőle, és ő adott volna neked élő vizet.« Az asszony így szólt hozzá: »Uram, merítő edényed sincs, a kút is mély: honnan vennéd az élő vizet? Talán nagyobb vagy te atyánknál, Jákóbnál, aki ezt a kutat adta nekünk, és aki maga is ebből ivott, sőt fiai és jószágai is?« Jézus így válaszolt neki: »Aki ebből a vízből iszik, ismét megszomjazik, de aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, soha többé meg nem szomjazik, mert örök életre buzgó víz forrásává lesz benne.« Az asszony erre ezt mondta: »Uram, add nekem azt a vizet, hogy ne szomjazzam meg, és ne kelljen idejárnom meríteni!« (Jn 4,3–15)

Jézus korában Izrael népességének társadalmi-vallási összetétele nagyon sokszínű volt, ezen sokszínűségeen belül több irányzattal, csoporttal is találkozunk, amelyek különféle vallási, politikai és szociális tényezők hatására alakultak ki.

Az irányzatok szempontjából a következők töltöttek be fontos szerepet a kor társadalmának a színterén: a szamaritánusok, a szaduceusok, a farizeusok, a szikáriánusok, a zélóták, a herodiánusok és az esszénusok. Ezek az irányzatok/mozgalmak nagyon sok tekintetben ellentétben álltak egymással, olykor gyökeresen más felfogásokat képviseltek, és sokszor elkeseredett szellemi harc folyt az irányzatok képviselői között.

Az idézett bibliai történet, amely a modern Biblia-kiadásokban „Jézus beszélgetése a szamaritánus nővel” alcímet viseli, jól érzékelteti az évszázadokra